

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt nroczytych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
6	27" 5"	938 + 12°	6 4.	56	Pł. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami w nocy Deszcz
2	5,	340 + 15,	2 5.	79	Zachodni „	Chmurno
10	5,	386 + 14,	1 5.	54	Północny „	Pochmurno Deszcz

Wiadomości zagraniczne.

— Warszawa 9 Sierpnia. —

Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Duch. objaśniając ustawę z dnia 27 maja 1836 r. przepisującą formę przesiedleń mieszkańców Cesarstwa do Królestwa i nawzajem, wydała rozporządzenie tej treści: iż urzędnicy Królestwa rodem z Cesarstwa będący, nie inaczej do ksiąg stałej ludności zapisywani być mogą, jak w zastosowaniu się do przepisów ustawy, lub za wyjądnianiem na mocy art. 6 teje ustawy, na takowe przesiedlenie najwyższego zezwolenia za pośrednictwem przełożonej nad niemi zwierzchności; zasada ta odnosi się zarówno i do tych urzędników, którzy przed datą ustawy, to jest przed rokiem 1836, weszli w służbę tutejszą, skoro bowiem ustawa zastała ich jeszcze niestałymi mieszkańcami, pochodzą więc oni wraz z innymi pod jej przepisy.

— Galicya. —

D. 16 z. m. w przeciągu dwóch godzin, pożar gwałtowny pochłonął w miasteczku Głogowie w okręgu Rzeszowskim, w Galicyi, 103 domów, 21 szop, 71 stajen, 46 spichrzów i bud, dwie synagogi, łaźienki, szpital i parkan śmętarza; szkody są dość znaczne.

— Bruzella 30 Lipca. —

W St. Trond, w kościele P. Maryi podczas nabożeństwa spadł kamień z pułapu; wskutek tego ogromny przestrach opanował lud zgromadzony, sądzono bowiem wolano nawet, że się kościół obala; wszyscy zatem rzucili się do głównych drzwi, i w tym natłoku 3 osoby utraciło życie, a jakie 20 osób zostało zranionych.

— Szwajcarya. —

Wskutkn ogromnych upałów, rz. Rodan wystąpiła z koryta i zalała 1,000 morgów gruntu. Wierchołek góry Montblanc, na którym od wielu lat nigdy śnieg nie topniał, teraz zupełnie jest goły.

— Londyn 29 Lipca. —

Na onegdajszym posiedzeniu izby wyższej, lord Brougham przedłożył izbie petycję pana Clarkson, głównego stronnika emancypacyi niewolników, w której uprasza, aby żadne plody rak niewolniczych nie były przypuszczane. Lord Brougham korzystał z tej okoliczności, aby poprzeć swe argumenta przeciw bilowi o cukrze. Ale margr. Lansdowne zwrócił jego uwagę, jak niewłaściwym jest z jego strony, uprzedzać rozprawy o cukrze, które mają dopiero później nastąpić, zwłaszcza, że petycja wymierzona jest nie przeciw samemu cukrowi, ale przeciw wszelkim plodom niewolniczym.

Na wczorajszym posiedzeniu odczytany został po raz drugi bil regulujący szerokość kolei żelaznych, i stanowiący szerokie i wąskie koleje, w ten sposób, że w pewnej części Anglii, żadne inne tylko szerokie, a w reszcie Anglii tylko węższe drogi szynowe mają być zakładane.

Koniec wczorajszego posiedzenia w izbie niższej poświęcony był dalszym rozprawom nad bilem cukrowym, przy których pan Peel miał energiczną mowę na korzyść bilu ministerjalnego.

Okręt pakietowy *Independance* przywiózł wiadomość z New-Jorku, że izba niższa w Waszyngtonie przyjęła bil taryfowy, i takowy zapewne przez Senat potwierdzony zostanie.

Wiadomości z przyłodka Dobrej Nadziei, dochodzące do d. 19 maja, donoszą o bardzo krytycznym stanie tej kolonii i że wiele wojska potrzeba, aby znów podbić Kafiów i w spokojności utrzymać.

Jak już donieśliśmy, ważna zaszła zmiana w planie stronnictwa protekcyjnego. Widocznem było, że kiedy opozycya postanowiła w obu izbach całego swego wpływu użyć, ministerjalny plan względem cukru musiałby upaść; ale nie latwem było, wyukle z tego zwycięstwa trudności obliczyć i usunąć. Lord Russell, w początkach swęj administracyi poko-

nany, złożyłby swój trudny urząd i spowodowałby swych przeciwników do zajęcia się temi trudnościami, których usunięcia mu nie dozwolili. W każdym przypadku kwestya cnkrowa byłaby przyczyną kłopotów i trudnem zadaniem dla rządu torysowskiego. Postępowanie z cukrem jest widocznie zbyt niekousekwantnem i bez celu, aby mogło być długo bronionem. Jestto pozostałość przestarzałego i wyczerpanego systemu, i nawet ci, którzy go ze względu stronniczego bronią, nie będą się gniewać, gdy zostanie zniesiony. Takięto uwagi, jak się zdaje, spowodowały lorda Stanley i stronnictwo protekcyjnistów, do pozostawienia wigów przynajmniej na sześć miesięcy przy sterze rządu. Z tego powodu i dla spóźnionej pory, jak niemniej z powodu upału i zbliżającego się polowania na ptastwo, wielu lordów opuściło Londyn.

Londyńskie gazety udzielają teraz adres powinszowania, który kupcy m. Elbląga w Prusach Zachodnich przesłali panu Peel z powodu zniesienia praw zbożowych. W końcu tego adresu czytamy: »Witamy z zapałem rozporządzenie względem wolnego dowozu zboża do Anglii, i nie tylko nasz własny interes każe nawet to mówić. Imię twoje obciążone błogosławieństwem, przejdzie do potomności.

Nie dawno była o tem mowa w gazetach, że pan Waghorn udał się do Niemiec, a mianowicie nad Ren i do Wiednia, w celu przedsięwzięcia potrzebnych wstępnych przygotowań w imieniu pewnego towarzystwa angielskiego, które chce podjąć się przewożenia podróżnych na wielką skalę za pewną stale oznaczoną opłatę dzienną. Plan tego towarzystwa obliczony jest teraz tylko na przewóz pomiędzy Anglią i Indjami Wschodnimi. Myśl ta również jest nowa jak olbrzymia. Owóz pod nazwiskiem Towarzystwa Tranzytowego dla ładu stałego i Wschodu (*Continental and Oriental Transit Company*) utworzyło się w Londynie towarzystwo, które przyjmuje abonament na podróż w pewnych kierunkach, t. j. za ustanowioną opłatą podejmuje się podróżnego przewozić, karmić, poić, gospodą umieszczać, zgoła wszystkie jego potrzeby zaspokajając, tak że sam o nic wcale starać się nie potrzebuje. Począwszy od Ostendy aż do Alexandryi, na wszystkich pośrednich stacyach w różnych kierunkach do planu wchodzących, zawiera towarzystwo umowy z domami zajezdnymi i zarządami kolei żelaznych, z pocztami i towarzystwami parowej żeglugi, które przewożenie i utrzymywanie podróżnych zapewniają podług stałej normy; na całej tej drodze pasażer abonujący się w tém towarzystwie nie potrzebuje wcale mieć przy sobie gotowych pieniędzy, jeżeli nie chce nadzwyczajnych robić wydatków, ale zajeżdża do zobowiązanych umową hotelów, i za śniadanie, objad, kolację i nocleg płaci assygnacjami czyli kartkami (kuponami), które wycina z książeczki na ten cel od towarzystwa otrzymanej. Wszystkiemu już naprzód zaradzano, o wszystkim pomyślano. Nawet datki na pi-

wo (trinkgeld) objęte są w tych kartkach, tak że przez to oszczędzono największych utrudzeń, jakich dotychczas podróżni doznają. Podobnie znajduje on w swojej książeczce papiery, które zamienić może na bilety do jazdy okrętami parowymi, kolejami żelaznymi i pocztowymi pojazdami; z powozu lub okrętu do domu zajezdnego i naodwrot przenoszą jego łomoki i inne pakunki kosztem towarzystwa. Za tę więc książeczkę, która mu dostarcza wszystkich tych środków podróżowania, składa z góry przed rozpoczęciem podróży pewną stale oznaczoną kwotę, tem jednak nie jest wcale związany, może bowiem każdego czasu, czy to u celu swęj podróży, czy w drodze, u agentów towarzystwa zamienić resztę książeczki na gotowe pieniądze, przyczem odtrącają mu tylko pół procent jako kosztu pisania czyli prowizyę. Oto są główne zarzysy planu, służącego za zasadę powyższemu Towarzystwu. Pierwszą myślą, jak się zdaje, było ułatwienie podróży pomiędzy Anglią a Indjami Wschodnimi, t. j. przewożenie podróżnych angielskich po stałych cenach i taniej niż dotąd z Londynu do Alexandryi. Ale skoro to urządzenie już raz zostało ustanowione, okazało się samo z siebie, że towarzystwo mogło także i do innych pośrednich punktów, jak i z tychże przyjmować podróżnych pod temi samymi warunkami. Na dwie drogi, to jest z Londynu przez Marsylię do Alexandryi, czy to z Ostendy i Bruxelli przez Paryż i Orleans, czy to Renem do Baden przez Strasburg, Bazyleę, Lyon i t. d., wzmiankowane wyżej układy zostały już, jak słyhać, zawarte; na trzecią zaś drogę, z Ostendy, Renem, a potem przez Wirtemberg i Bawaryę na Wiedeń do Tryestu i t. d., rzeczona umowa jeszcze w ciągu tego lata ma być zawarta, i komunikacya będzie niebawem otworzona. Obliczono, że co miesiąc będzie można z Londynu do Alexandryi przewieźć regularnymi pociągami 300 podróżnych. Do takich pociągów czyli karawan dodany będzie za każdą razą ze strony towarzystwa konduktor, który o wszystko się starać, i nad wypełnianiem przyjętych umowami zobowiązań czuwać będzie.

— Rzym 24 Lipca. —

General kapucynów kardynał Micara miał powiedzieć po ogłoszeniu amnestyi do Papieża: »więcej dokonałeś ojcze święty jedną ćwiartką papieru, aniżeli twój poprzednik dwudziestu dwoma milionami skudów (skud 9 złp.) Wiadomą jest rzeczą, że tyle wydał przeszły Papież na wojsko. Ręką Papieża została bardzo prosta formuła napisana dla ułaskawionych, którą wszyscy z chęcią podpisywali, również jak ogłoszenie po rogach poprzyeplane, w którym Papież wyprasza sobie umiarkowanie ludu wśród weselości powszechniej. Ogłoszenie to nie podpisał gubernator lecz sekretarz, przeciw dawniejszemu zwyczajowi. Rzecz się tak stała. Powiadają, że podczas drugiego wieczora znalazł lud przystęp do placu kwirynalskiego obsadzony policją i żołnierzami. Papież dowie-

dział się jeszcze dosyć wczas o tém rozporządzeniu monsignora Mariniego i natychmiast kazał rozejść się policyi i wojsku. Nazajutrz przedłożono Papieżowi odezwę w surowych słowach upominającą lud, aby się spokojnie zachował. Odezwę tę Papież mocno zganiał, zdarł ją i napisał w owych pięknych słowach, którą podpisał tymczasowy sekretarz stanu, monsignore Santucci. Nie jesto pierwszy oznak silnej opozycji, która się tworzy przeciw Papieżowi nowemu. Niektórzy członkowie dawnego rządu starają się na niego rzucić podejrzenie jako na farmazona i z tego powodu, już się wielu zaczyna obawiać, aby kraj nie zubożał, przy podobnym postępowaniu i t. p. Tém się radość obecna odróżnia od dawniejszych, iż niepotrzeba marmaglii, której miejsca zajęła rdzeń najszacowniejszej społeczności. Jako więc wcale inne czyni wrażenie szczera i czuła żaloba, jak okrzyki bab najetych do płaczu, tak podobnie radość płynąca z rozczulonych serc wcale inny skutek wywiera, jak dawniejsze okazywane sztuczne sympatye.

Teraz nadchodzą wiadomości z miast różnych, jakie uczyliła amnestya w nich ogłoszona. Wybuch radości zarówno się okazał we wszystkich prowincyalnych miastach, jak w Perugia, Ankonie, Torli. W niektórych miejscach, gdzie poczęła o północy przybyła, uderzenie w bębny obudziło śpiących obywateli, którzy dowiedziawszy się, co się święci, porozpalali ognie radosne w oknach i na placach. W innych miastach wożono obraz ojców św. na tryumfalnym wozie. W Foligno zamęczono na chwilkę radość powszechną, przez rozrzucanie kokard trzechkolorowych, ale wierni obywatele wkrótce odkryli sprawców złośliwych, a byli nimi niżsi urzędnicy policyi. Toż samo miało się wydarzyć w Rzymie, a kiedy zdano raport o tém papieżowi rzekł tenże: jeżeli porzucili kokardy, widać, że ci ludzie już ich nie potrzebują. Takie i podobne rysy przelatują z ust do ust. Wielu także prałatów przekonało się o jego zamiłowaniu sprawiedliwości przez stratę swoich posad.

Na posłuchaniu dawanem w Watykanie d. 23 lipca Ojciec św. złożył nowy dowód swęj prawdziwie rodzicielskiej miłości, dla potrzebujących i biednych: uwolnił bowiem wielu ojców rodziny trzymanych w więzieniach Kapitolu za długi, po poprzednim rozmówieniu się z ich wierzycielami, którym wypłacił w $\frac{1}{3}$ ich należności wynoszące 18,000 skudów, ze swojej szkatuły.

Dawniej każdy, kto do pałacu papieżkiego należał, a w nim nie mieszkał, miał prawo używania dworskich koni. Z tego naturalnie powyradzały się rozmaite nadużycia. Papież terazniejszy wydał pewne w tym względzie przepisy do dozoru stajennego i odtąd idzie wszystko z oszczędnością i pewnym porządkiem.

Rozmaitość.

XIĄŻĘ CONTI.

(Ciąg dalszy.)

„Otóżto szlachetny i wspaniały sposób myślenia, i prawdziwie szkoda, nie mieć szczęścia przy tak wzniosłych uczuciach.“

„Ale też niemniej szkoda, pozwól Wasza Król. Mość sobie powiedzieć, przecież nie tknął żadnej, iż tak, szlachetne uczucia, tak nagannym zamiarom za pozór służy.“

Król marszczył brwi.

„Być może, iż pani się mylisz; nikt mi jeszcze nie podobnego nie doniósł.“

Przez całą wieczernę był król ponurym. Nie mówił ani słowa, a chociaż jak wiadomo, bardzo w jadło smakował, przecież nie tknął żadnej z kosztownie przyrządzonych potraw. Gdy xiążęta i xiężniczki do jego pokoju się zeszyły, oczy króla utkwiły natychmiast w pani Bourbon, której nadobne lica zadowoleniem szczęścia jaśniały. Podobnie i jej różowa toaleta wyglądała pogodnie jak ona sama. Ojciec jej spoglądał długo na nią z uwagą, lecz po niejakiem czasie rysy twarzy jego przybrały wyraz nieco łagodniejszy. Być może, iż przyszły mu także na pamięć owe czasy, kiedy miłość głównem zajęciem jego była. Może przypomniał sobie swoje uczucia dla pani Lavallière, pokutującej teraz w klasztorze Karmelitanek; a te wspomnienia obudziły w nim zapewne uczucie pozbawienia słałości serc innych. Wszelako wpatrywał się ciągle w piękną i szczęśliwą twarz swojej córki, i rzekł nareszcie:

„Dziś pani bardzo ładną jesteś, i bardzo uradowana jak się zdaje.“

„Tak jest Sire..“ odpowiedziała pani Bourbon nieco zmieszana; „Czyżes mi Wasza Król. Mość dziś rano nie pozwolił bawić długo z sobą? To szczęście na cały dzień mię rozwesela.“

„Wyprawiliem właśnie Torycego do xcia Bourbon i żony Conti, którym smutną wiadomość donieść musiałem. Xiążę Conti rzekł się polskiej korony i wkrótce do Francji powróci; zachowanie się jego było bardzo zaszczytne.“

„Wszystkich oczy zwróciły się na xiężnę, która jednakże najmniejszym znakiem nie okazała swego wewnętrznego wzruszenia.“

„Wie ona już o tem?“ pomyślał sobie król.

„Już go więcej nie kocha;“ szepnęła xiężna Chartres do owdowiałej xiężny Conti.

„Mamy więc króla bez korony;“ -- ozwała się xżna Bourbon obojętnie -- „cóż Wasza K. M. teraz z nim zrobić zamysłasz?“

„Zostanie tem, czem był wprzód, ponieważ miał dość rozumu nie przyjmować żadnej powierzonej świętości swego dostojenstwo, którąby później złożyć musiał. Xiężniczka Burgundzka jest bardzo bliska zamęzcia;“ rzekł król chcąc zmienić tok rozmowy.

„Portret jej znajduje się, Sire, po wszystkich stronach Paryża;“ ozwała się owdowiała xiężna Conti -- obywatele z Delfinatu przywieźli go dziś do Meudon.

„Jestto znak dobry;“ -- rzekł król -- będzie kochana od ludu; nie prawdaż xiężno?“

Wszyscy skłonili się.

„Będziemy mieli świetne uroczystości. Xiążę Conti już zapewne do tego czasu powróci, i będzie im obecnym;“ przemówiła pani Maintenon.

„Nie wiem,“ rzekł król.

Poczem xiężniczki głębokim ukłonem króla pozegnany, i cała rodzina królewska się rozeszła. W tejże chwili wypadł xiężnej Bourbon list z kieszceń, czego ona nie postzegła. Xiążę Maine podniósł go i chciał oddać właścicielce, lecz obaczywszy napis, cofnął rękę i schował list starannie w zadarze. Nikt tego nie uważał, prócz margrabiiny Maintenon.

W czternaście dni później była xiężna Bourbon sama w swojej komnacie w Wersalu. Jej małżonek zabawił się polowaniem w Chantilly. Xiężna kazała się oznajnić chorą, aby wszelkich odwiedzin uniknęła. Jej wzruszenie i tęskna niecierpliwść dochodziły do najwyższego stopnia; dziesięć razy w minutę wstawała i znowu siadała, przysłuchiwała się każdemu szelestowi; widać było, iż na kogoś czekała. O, jakże słodkim, zarazem okrutnym jest oczekiwanie osoby, którą się kocha! Jakież wtedy nie budzą się życzenia i rozkoszne nadzieje! Po tysiącokrotnie uczuwa się już naprzód słodycz chwili nowego powitania się!

Nareszcie dał się słyszyć odgłos półcichych kroków i kilku słów, poszeptanych między osobą przybywającą, a człowiekiem stojącym u wnieścia na straży. Serce xiężnej biło tak gwałtownie, iż nie była w stanie rozecznąć, co się w okolicy niej działo. Nareszcie drzwi się otworzyły, a do nóg jej rzucił się mężczyzna w stroju kurierskim, wymawiając kilka ledwie dosłyszanych wyrazów, -- było xiążę Conti.

Nie chcemy tu kreślić obrazu tej szczęśliwej chwili; podobne opisy nigdy rzeczywistości nie wyrównają.

„A więc jesteś mi tu znowu, mój piękny monarcho!“ ozwała się xiężna.

„Tak, jestem tu znowu, i spodziewam się, iż mnie nikt więcej do podobnych przygód nie namówi. Przyjmij panie odemnie przysięgę, iż nigdy dla usłużenia krajowi nie opuszczę ciebie, i pozwól u stóp twoich złożyć resztki korony.“

To mówiąc dobył szpady, złamał ją na dwoje, i rzucił złamane części na kobierzec.

„O dzięki ci! zawołała xiężna. Więc to prawda, iż się nigdy już nie rozstaniemy?“

„Tylko w godzinę śmierci!“

„Ach, i to za wiele!“

„I byłaż dla pani długą niebytność moja? Myślałaż pani czasami o mnie?“

„Jakże mogłabym była nie myśleć? Sami twoi nieprzyjaciele starali się przypominać mi ciebie nieustannie. Wszyscy tylko o tobie ze mną mówili.“

„A ja, pani, miałem tylko to jedno życzenie, widzieć cię znowu jak najprędzej. I więcej mia-

łem trudności do skruszenia tego poniewolnego herolda, niżbym ich był miał, gdybym je chciał być osiągnąć.“

„Jakże dumna jestem tą miłością, która sprawiła, iż mogłeś wyrzec się trou! Jakże dumna jestem kochankiem, który był tak szlachetnym i wspaniałomyślnym, iż klęskę upokorzenia za chwalebnie sobie poczytał! Ale mamże w tak pięknej chwili prawdę wyznać? Lękam się o miłość naszą. Bilet, w którym swój powrót mi oznajmiasz, zaginął mi sama niewiem jakim przypadkiem; nadaremnie chciałam wykryć tę tajemnicę. Czyli on znajduje się w ręku mojego męża, alboweż króla, któremu go jaki tajemny nieprzyjaciel może doręczyć, nie wiem tego, i żadnych domniemań czynić nie śmiem. Dziś wieczór długo się namyślałam, czy mam cię przyjąć w tem przebraniu; nareszcie upragnienie przemogło obawę; zapomniałam o wszelkich niebezpieczeństwach. Ale któż wie, czy to nie po raz ostatni tak razem z sobą jesteśmy? Kto wie, czy jeszcze kiedy będziemy mogli zejść się podobnie? Uważają nas zewsząd, strzegą zawistnym okiem. O, Ludwiku, czemuż to losy nam się połączyć nie dozwolili! Natchniony moją miłością, jakże wielkich i głośnych byłbyś dopełniał czynów! Niestety, jesteśmy bardzo nieszczęśliwi, mój przyjacielu, i nie wiem co nam przyszość przyniesie! Przysięgnij mi przynajmniej, iż mię wiecznie kochać będziesz.“

„Tak, jak cię teraz kocham, będę cię wiecznie kochał, Ludwiku! Tobie więcej zawdzięczam, niż przeczuwać możesz, bez ciebie byłbym upadł na umyśle, stracił moją zwykłą odwagę. Ale to co mi o tym straconym liście wspomniasz, mocno mię niepokoi. Byćto hardzo może, iż ktoś tu kroki moje śledził. Znam ja twego męża; nie będzie on mścił się jawnie, bo lęka się w tobie córki królewskiej, a we mnie rywala szczęścia swego; ale jeżeli będzie miał sposobność zgubić nas, uszyję tego nie zaniedba! Bo do mnie, *matko dnam o to, ależ ty, ty!* (D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 12 do dnia 13 Sierpnia.

Krupińska Józefa, z Polski; -- Trziński Dominik, Borowski Beniamin ob., Lesniowska Pelagia ob., Lasocki Ignacy ob., z Galicyi; -- Schrater Herman, Schneider Alfred, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Jordan Jan ob., Trziński Dominik, Sternberg Ludwik; do Polski; -- Lewiecki Piotr, Zakrzewski Felix ob., Laczko Jan, Popławski Alexander ob., Hermann Paweł, Mroczkowska Kordula, Corazzi Antoni, do Galicyi; -- Mężnicki Leopold do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 4140.

TRYBUNAŁ

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do spadku po s. p. Franciszku Ciesielskim pozostałego, aby się z takowem w ciągu miesięcy trzech do Trybunału zgłosili, w razie bowiem przeciwnym spadek rzeczony na zasadzie testamentu P. Bar-

tomiejowi Ciesielskiemu bratu przyznanym i summa 100,000 złp. hipotecznie ubezpieczona na imię tegoż P. Bartłomieja Ciesielskiego przepisana zostanie.

Kraków dnia 12 Sierpnia 1846 r.

Sędzia Prezydujący

J. Pareński.

(1r.)

Z. Sekr. P. Burzyński.

Jutro z powodu uroczystego święta Gazeta Krakowska niewyjdsie.